

Въ кой случай и защо България ще се нуждае отъ австрийската помощъ? Отговаря се: България нанася победи, понася жертви, обаче, Сърбия и Гърция завзематъ земитѣ. Българскиятъ народъ ще подири непременно своята правда и тогава именно, той може да бжде подкрепенъ решително отъ Австрия; било направо, било чрезъ Ромъния, той би получилъ ценна помощъ.

Отъ този първи опитъ на австро-унгарската дипломация да влияе на нашето правителство по въпроситѣ, които слага войната, следватъ нѣколко заключения: 1) за да не загуби или да не огорчи съюзницата си, Австрия ще поддържа исканията на Ромъния отъ България; 2) Австрия иска да съгласува ромънскитѣ интереси въ Добруджа, австрийскитѣ — на Адриатика съ българскитѣ въ Македония; 3) нека България помисли и реши дали не ще бжде въ нейнъ интересъ да напустне още сега съюза, който създаде, понеже ще бжде изнудена отъ останалитѣ негови членове които несправедливо сж вече завзели много нейни земи. Справедливото разпредѣление на земитѣ, завоювани отъ Турция, не ще ни осигурятъ нито сърби, нито гърци, нито даже великитѣ сили, които стоятъ задъ тѣхъ, т. е. Съглашението, но това ще направи Ромъния и нейнитѣ съюзници — централниятъ съюзъ. Че австро-унгарскиятъ канцлеръ съветва България за една нова насока на политиката, е ясно и отъ исканията, които предявява. Той не ни съветва само да отстъпимъ земя на Ромъния, което е едно междусъседско дѣло, но Бертолдъ иска отъ насъ — като спечелимъ поддръжката на Ромъния и на Австрия — да се противопоставимъ на сръбския излазъ на морето. Ние трѣбваше да изоставимъ единъ народъ въ неговото най-упорито искание, да насърчимъ изобщо политиката за задушаването на славянската раса. Последствията за графа сж ясни. Понеже Сърбия ще загуби това, на която тя разчиташе при сключването на договора за дѣлежа на Македония, ще счете, че го губи и по наша вина. Съ още по-голѣмо основание тя ще обърне тогава своето внимание къмъ Македония, отъ което спора между насъ и Сърбия ще се разрази съ особена сила.

Австро-унгарскиятъ канцлеръ ни убеждава, че при разпредѣлението на завоюванитѣ земи той ще бжде всѣкога на наша страна; но той ще бжде нашъ покровителъ само отъ момента, когато се обявимъ противъ балканския съюзъ. Предложението на графъ Бертолдъ нѣма непосредствени, практически резултати: ние подкрепихме енергично сръбскитѣ искания, а съ Ромъния не се споразумѣхме. Австрия прокара и безъ наша помощъ гледището си по Адриатика и така успѣ да вторачи още по-силно погледа на Сърбия срещу нашитѣ земи, като наблюдаваше спокойно по нататъшното развитие на междусъюзническитѣ отношения.

На 14 февруарий 1913 година м-ръ председателятъ телеграфира (№ 401) на петербургския ни представителъ, че германскиятъ министъръ на външнитѣ работи казалъ на пълномощния ни министъръ въ Берлинъ, какво право е Силистра да си остане на България. „Кажете, нарежда м-ръ президентътъ, това на Сазонова, за да поддържа и той това до край“. Анализътъ на дипломатическитѣ документи по ромъно-българския споръ показва, че Германия бѣше една отъ държавитѣ, които настояваха много често да бждатъ задоволени исканията на Ромъния, като ни обръщаше вниманието на сериознитѣ последствия при единъ нашъ отказъ. Къмъ тия предупреждения ние се отнесохме по сжщия начинъ, по който приехме подобнитѣ съвети и отъ страна на съглашението. И когато къмъ срѣдата на февруарий се праща едно единствено съобщение съ обратенъ смисълъ, че ние искаме разбиране съ Ромъния — за да се провали руското предложение за споразумѣние, казва ни се, че централниятъ съюзъ е противъ жертвата, която Русия ще присъди и правителството ни се основа, именно, на това изкушение. Но когато съюзницата на съюза, Ромъния, ни заплашваше постоянно и искаше не само Силистра, но и много по-голѣми пространства, съ каква логика трѣбва да си служимъ, за да приемемъ, че думитѣ на германския министъръ сж казани честно и сърдечно? Целта обаче е постигната: нашето прави-